

Erindringer fra fortiden 2007

(Fra Gunderup sogns historie.)

Bladet udgives af Gunderup Sogns Lokalhistoriske Arkiv og Forening

INDHOLDSFORTEGNELSE

Bestyrelse.....	Side 3
Forpagtergården i Gunderup (1947-1957).....	Side 4
Siden sidst.....	Side 15
Diverse småting.....	Side 19
Arkivets adresse og åbningstider.....	Side 20

Redaktion: Bladet "Erindringer fra fortiden" udgives af Gunderup Sogns Lokalhistorisk Arkiv og Forening. Bladet er udarbejdet af Norma Nielsen og Lone Hansen.

Vi arbejder på at bladet udkommer en gang om året

Vi modtager meget gerne historier og erindringer fra vores sogn, Både til bladet og til arkivet. Vi vil gerne være behjælpelige med at få det skrevet ned. Der ligger mange historier som venter på at blive fortalt.

Bestyrelsen i Gunderup Sogns Lokalhistoriske forening:

Formand:

Norma Nielsen
Vaarstvej 329, Fjellerad
9260 Gistrup

☎ 98 33 33 89
e-mail: norma@nielsen.tdcadsl.dk

Kasserer:

Niels Aage Rasmussen
Gunderupvej 77
9260 Gistrup
Elsebeth Rasmussen
Polshøjvej 15, Fjellerad
9260 Gistrup

☎ 51 74 11 17

☎ 98 33 33 92
email:
Vestervang@rasmussen.mail.dk

Connie Sthyr
Lillevordevej 4
Gudum
9280 Storvorde

☎ 98 33 37 77

Webmaster:

Lone Højfeldt Hansen
Sdr. Tranders Vej 178 g
9260 Gistrup

☎ 98 32 36 54
e-mail: lonehh@gmail.com

Suppleanter:

Knud Møller Jensen
Kvisten 14
9260 Gistrup

☎ 96 39 90 02

Marie Holt
Torderupvej 58, Gunderup
9260 Gistrup

☎ 98 33 31 87

Revisorer:

Per Eriksen
Vaarstvej 20, Skovstrup
9260 Gistrup

☎ 98 31 46 66

Frederik Adamsen
Vaarstvej 106, Torderup
9260 Gistrup

☎ 98 31 45 11

Forpagter gården i Gunderup(1947- 1957)

Beboelsen på forpagterstedet.

Jeg er ikke "et barn af Gunderup", eftersom jeg ikke blev født der. Men byen og den gamle skole var fra 1947 til 1957 hele mit univers. I år er det 50 år siden det ændredes.

Søren Madsen Nielsen

De to Landsbyer der husede mig i min barn- og ungdom ser umiddelbart i dag ud næsten som dengang . Ok, nu er der asfalt og fliser... husene er mere velholdte, måske udvidede, og der er mindst én bil i hver indkørsel.

Men der er en verden til forskel...

Det er mit håb at mit skribleri kan formå at tegne et omrids, i bedste fald et rimeligt vellignende billede af de mennesker og oplevelser der har sat et aftryk på mig.

"De fleste af livets almindelige dage glemmes og forsvinder".

"Hvem kan skelne en sommerdag med frokost i solen, fra så mange andre, der ligger bare et halvt år tilbage i tiden, hvis ikke det var fordi der netop dén torsdag skete noget helt specielt ?

Meget hurtigt når man ser bagud i tiden, bliver man fremmed for sit fortidsjeg.

De anonyme dage, oplevet af denne fremmede fra fortiden, der har éns navn, forsvinder.

Og de markante dages handlingsforløb med én selv som agerende er tit lige så gådefulde, som hvis de havde stået i avisen med andre navne..."

Bedre kan det vist ikke udtrykkes.

Det er Bodil Wamberg der i sin bog "Fjerne Stemmer" skriver sådan. Og hun forsætter:

"Jeg har barnet inden i mig. Men barnet og det midaldrende menneske jeg er i dag, er to forskellige mennesker. Jeg bilder mig ind at jeg husker dets oplevelser..."

Bodil's bog er en fiktiv roman. Dette handler om mit liv.

Landsbyen Gunderup...

Byens samlede motorpark bestod omkring 1949-50, af kun tre biler og en motorcykel: Harald Jensen (smeden) før krig's model Ford. Adolph Niss's også førkrigs Morris, som havde tråd hjul, røgfårvede ruder og klunke gardiner. Den nyeste og ubetinget mest luksuriøse bil var ungkarlen Henry Dahl's grå Ford v8. Motorcyklen, en stor vistnok "Indian" med fast sidevogn og bakgear, tilhørte mureren Karsten Vandborg

Henry Dahl kørte med udsøgt korrekthed "lillebil" med sin Ford. En blankskygget chauffør kasket blev ført af og på hovedet efter bedste regler. Og på fødderne bar han skinnende blanke langskaftede støvler! Bildørene blev åbnet og lukket for alle passager med stor omhyggelighed og pli !

Henry havde bl.a. første ret/pligt til at køre med præst og jordmoder. Måske var det derfor han havde fået lov til at købe bilen. Man kunne aldrig hverken se eller fornemme at Henry måske bare ½ time inden han kom til kørsels opgaven kunne ha' stået i bror Hagbart's indendørs "myngshus" (møddingshus) og "pallet" mæg op. For øvrigt det eneste indendørs møddingshus jeg nogensinde har kendt...

Her ses forpagterstedet til venstre i billedet.

I første halvdel af 50'erne fik Sognefoged Søren Rasmussen en Ford A model 1931, og Præsten en næsten ny Ford Popular.

Popular'n kan ha' været en af de Ford biler der i mange år blev samlet på samlefabrikken på Sydhavnen i København.

Købmand Buhelt anskaffede omkring samme tid først en lille førkrigs Opel. Den blev senere byttet med en amerikansk "Willys Overland". Helt sikkert et ex. militær køretøj, for jeg husker den som værende mærkeligt småbulet, og dårlig malet over det hele.

Midt i 50'erne byttede Karsten Vandborg sin motorcykel med en helt ny tysk Lloyd varevogn. Og snedker Børge fik anskaffet en vistnok Chevrolet. Den tror jeg var en før 1930 model. Den var i hvert fald enorm høj og smal, og havde meget smalle dæk på pladefølge.

Hver dag krydsede ikke mindre end 3 rutebil linjer gennem byen: Vaarst bilen, Hadsund-, og Als-bilerne. Altså var der meget fine offentlige transport muligheder. Landsbyens indbyggere havde nu ikke det store daglige behov, for alle arbejdede stort set i eller nær ved byen.

At skulle køre med "ruttebilen" til f.eks Vaarst, var en begivenhed der blev set frem til i flere dage. Vi knejtede kendte alle chaufførene ved navn. Svend, Stanley, Marcus osv...

"Vaarst bilen" var lidt særlig, for den gik på "rå-olie". Den pulsede så dejligt meget røg når den sku' op ad bakken. Jeg husker at ha' funderet meget over hvordan nu sår'n bil ku' køre. Derfor var det meget vigtigt at det forreste langsgående sæde var tomt når vi stod på for at køre med. Så kunne jeg nemlig sidde og følge hver eneste bevægelse chaufføren sad og gjorde med rat, pedaler og gearstang... men forstå hvordan de her små ryk i rattet ku' få bilen til at køre så stærkt, var mig en gåde...

Vi havde jo ingen bil.

Det første motorkøretøj i min familie var en BFC "røvs-kubber" knallert, der senere blev byttet med en motorcykel. En "BSA" førkrigs model med elektrisk tænding. Det betød at den ikke kunne starte eller køre, hvis batteriet var fladt. Og det var det af en eller anden teknisk grund altid!

Hvis der skulle "køres" måtte den lille akkumulator først cykles til Fjellerad hvor cykelhandleren havde et lade apparat...

At far ikke havde kørekort var én ting, men at strømmen ku' "slippe op", betød at turens længde var mere end usikker... vistnok fik han mor med på bagsædet kun én eneste gang af den årsag!

Jeg husker ikke hvad der blev af motorcyklen. Men den blev solgt igen.

Ofte kom far hjem fra sin næsten faste ugentlige lørdags tur til "torvet" i Aalborg og snakkede vidt og bredt om en brugt bil han havde set til salg...

Brugte biler kunne handles frit. Men der var meget få til salg, fordi man skulle have en "indkøbstilladelse" for at få lov til at købe en ny bil. Biler var luksus og kun for nogle få privilegerede

Moderne tider...

Det nærmeste vi dengang var en bil, var understellet til den "gummivogn" far fik sig anskaffet, og som omgående var blevet døbt "Prærievognen". Han købte den af en mand ude på heden, som kunne lidt mere end sit fadervor... bl.a. altså lave "gummivogne" ud af en Ford "T"!

For det var hvad det var.

Hjulene havde træ-ejer og en skinnende messing navkapsel med et flot præget Ford-logo!

Dækkene var problemet. Der kunne kun med vanskelighed skaffes nye, og de var dyre. Så der var ofte punkteringer.

Uden at træde nogen over tærne tør jeg roligt påstå at far ikke var en "håndens mand"...når der skulle lappes, sku' derfor helst enten Anders Knudsen "persille gartneren" -eller graveren, Peder Villadsen indkaldes...

- for de her Ford-hjul havde jo "delt" fælg, som med stor sikkerhed ville "nappe" slangen lige der på det allermest kritiske tidspunkt... Når slangen og dækket var på, så fattedes med stor spænding håndpumpen... var lortet tæt?

Mælkekuskene var de første der "kom på gummi". Men jeg tror far's vogn var en af de første, om ikke dén første, af slagsen på gårdene i Gunderup. Den blev i hvert fald beundret og vist frem både tidligt og sent.

De første ture med gummivognene var i øvrigt ofte kritiske. Hestene var jo ikke vant til den "lydløse" vogn, som jo også var lettere at trække... så ikke sjældent var der dramatik med løbske heste farende ud af vejen, med splintrede stænger og anden ulykke som følge.

Jeg husker ikke året, men det var nok omkring 1954 at far anskaffede en malkemaskine.

En "Pulson"! Sikkert et engelsk fabrikat.

Brugt selvfølgelig. Rør og haner var sammengroet og næsten umulig at adskille husker jeg.

Igen var det "persille gartneren" og Peder Villadsen der leverede håndlaget. Men jeg husker at de meget mod deres vilje til sidst måtte ty' til hjælp fra smeden og et par store rørtænger...En malkemaskine...! Det var vel noget som ellers kun gårdmændene kunne tillade sig...

Men som med "stiv vognens" hurtige forsvinden, -et køretøj der praktisk taget havde set uændret ud i mange hundrede år, -så gik der bare nogle få år af halvtredserne, inden også malkekonerne med

malkeskammel, træsko og tørklæder forsvandt, og blev forvandlet til aluminiumspande, slanger og "pattegummi"...

"Stiv-vognen" var utroligt upraktisk. Den havde en enorm drejeradius, skrumlede og larmede med jernringene på hjulene. Og så var de tunge, og utroligt trælse på alle måder. Skulle der køres hø eller neg blev et såkaldt "skravl" lagt oven på de skrå sidefjæle. I hvert hjørne sad der en spids træ "javert" som skulle forestille at kunne holde lidt på hjørnelæsset.

Når tilstrækkeligt var forket op, blev en langsgående stang lagt hen over læsset og bundet ned til bunden af vognen med et reb. Alligevel væltedes ofte for det var jo smalle vogne...men altså først efter krigen fandt man på at lave noget der var bedre.

Mange virksomheder er faktisk grundlagt af en særlig driftig landsbysmed som gav sig til at lave "gummivogne". F.eks. blev den lille smed i Sdr.Tranders til en stor virksomhed på få år.

Modsat biler, så var dagligvarer et behov som alle havde, men også de var rationerede.

Hvorfor har jeg aldrig helt forstået.

Jeg husker ikke ganske klart hvornår de sidste "købmandsmærker" forsvandt. Nok 1955/56!

Indtil da var det altså ikke nok at ha' penge til et indkøb, men også en adkomst til det.

Men "mærker" handledes selvfølgelig, selv om det var ulovligt.

Købmanden...

I købmand Buhelt's skuffer og skabe opbevarede med dengangs sædvane hele lageret af så at sige alle varer, kaffe, mel, gryn, gær og petroleum osv., i "løs vægt".

Den store forkromede vægt midt på disken var derfor butikkens centrum. På den vejedes også byens spædbørn. I hvert fald blev mine søstre Lene og Itte's tidligste tilvækst fulgt efter den skala...

De eneste "pakkede" dagligvarer var praktisk taget kaffe erstatningerne "Rich's" & "Danmark". I de pakker var der indlagt billeder som vi unger kunne klístre ind i samlingen i "Rich's albummet" med melklister. For at få lov til at købe en tube "Fiske" eller "Dana" lim var en ekstravagance, der kun kunne tillades til jul.

Varer som f.eks. pasta og ris skulle "bestilles hjem" - hvis det da overhovedet var muligt at skaffe dem. Jeg husker tydeligt da mor første gang serverede "makaroni". Det var noget vi snakkede om lang tid efter...

Tørrede "eksotiske" frugter som rosiner, svesker var kun til at få ved juletid. Men f.eks. appelsiner og bananer eksisterede kun som ord for os.

Ude på heden i Essendrup var Uhrenholdt's frugtplantage så småningom begyndt at give afkast. En kasse med æbler kunne derfor i ny og næ dukke op hos købmanden. Og i forpagter gården var der i modsætning til de fleste andre ejendomme ingen frugt have.

Hos købmanden handledes næsten alt på kredit. Hvert indkøb blev skrevet i "kontrabogen". Saldoen blev meget ofte balanceret af med levering af hønseæg... måske med en lidt tvivlsom produktions dato en gang imellem.

Et glas skab ca. 1x 1 meter på enden af købmandsdisker havde vi ungers særlige interesse. Den øverste hylde rummede nemlig det beskedne udvalg af slik. Den nederste, de få sjældne, oftest knaldhårde og tørre "kage-tilbud" fra bageren i Fjellerad.

En Blikpetroleums dunk og den karakteristiske sirups-flaske var fast inventar hos alle familier. Men som jeg husker var der kun to hushold i Gunderup som i 1950 havde behov for petroleum til lamperne...nemlig Peder Villadsen's, og kogekonen Karen Krogh. Sirup skulle derimod alle bruge til de mange vællinger og korn-grød, der som regel altid blev serveret først som "fyldemad". Og i Buhelt's bagbutik stod petroleums pumpen, sirups tøndens med sin tap hane, og trætønden med spegesildene, pø-om-pø.

Denne karakteristiske "fims", - mikset af købmandsvarer, krydderier og petroleum, et knirkende trægulv... lignede mig mange år senere pludseligt tilbage til Arne Buhelt's bagbutik. Det var under et besøg i den gamle "Hardware Store" i St. Ives i England, hvor vi boede nogle år. Jeg stod og ventede noget utålmodigt på vor yngste dreng Simon sku' bli'e færdig med sin ovenud minutløse gennemgang af detaljerne på de senest tilgængelige udgaver af "Turtles" figurer. Denne gamle butik havde stadigt petroleums pumpen siddende på væggen.

Husholdning...

Selvom købmanden var en væsentlig brik i dagligdagen, så var husholdningerne ganske og meget anderledes selvforsynende...

Det meste kød og grønt var egen avl. Og vinteren var bestemt ikke "grønt-fri", for der spistes livligt fra sommerens mange timers moslen med bær, flasker og henkogningsglas, som stod så flot opmarcheret i spisekamre og kældre.

Æbler, pærer, blomster, saft, rødbeder, asier...

I nogle glas i vores kælder var der henkogt kød som var blevet "vacumpakket" i en af malkemaskine-spandene...

Mor henkogte ofte kød, men de fleste konserverede vha. salt karrene. Et sådant havde vi også, men jeg tror at mor havde fået et lidt ambivalent forhold til det saltmad og derfor helst undgik det. Derfor var hun på mærkerne da der blev lejlighed til at købe en "kvart box" i frysehuset i Fjellerad. Hvilken luksus !

Det kom til at betyde mange cykle ture ad Hadsund vejen for min bror Gert eller mig med en rød mærke seddel, som skulle mages med én der sad på en frossen pakke kød i Fjellerad... Dette tidligt indgåede fryse-arrangement betød, at mor aldrig blev parthaver da andelsfrysehuset også kom til Gunderup, vistnok midt 50'erne...

Mange steder havde man om sommeren et sted på husets skyggeside et såkaldt "flueskab". Og alle husholdninger havde en form for en kælder. Det havde vi også i præstegården, men den ku' mor ikke godt med, efter at der havde været både mus og rotter i den.

Derfor købte hun et "Is skab" som snedker Børge havde lavet. I dag ville man nok ikke vælge en asbest plade til indvendig beklædning... men det var flot hvidlakeret, havde forkromede hængsler og håndtag, og sku' bare ha' en stang "rå-is" fra mejeriet puttet ned i zink kassen hver anden dag. Mælk og fløde var egen produktion. Også præstefruen hentede sit mælke behov i det lerfad der dagligt blev sat til side til hende. Og når mor satte en seddel i klemme ved spandelåget bragte mælke kusken smør, ost, kærnemælk, eller den dryppende rå-is stang med tilbage fra mejeriet i Fjellerad.

Hver uge tilbød "Gistrupbageren's" to døtre nybagte rugbrød. Og tilsammen med "Pusteren" -fiskehandleren, - sørgede de med hest og vogn for tilgangen af brød og fisk.

Men "Pusteren's" forretning blev slået i stykker da "Ebba Larsens Fiskebil" fra Aalborg, med høj larmende musik fra højtaleren på taget og indvendig flisebeklædning, holdt sit ugentlige indtog i Gunderup. Den ku' "pusteren" ikke konkurrere med.

Tørve varme...

Et fællestræk for alle hushold var tørvekomfuret i køkkenerne. Men flaskegassen, med smeden og købmanden som aktive hhv. "Singer" og "Kosangas" mellemmand, fik slukket de fleste komfurer i Gunderup inden 1956 tror jeg. Mor fik "Singergas" som en af de første i byen. To " blus" ovenpå komfuret. Det sku' jo bli' stående, der sku' stadigvæk skulle bages, og gerne være varme og varmt vand i

"sidegryden" om vinteren. Et par steder havde man et komfur der med en "indsats" leverede varme til et par radiatorer i stuerne. Ellers var det så vidt jeg husker, kun i præstegården og i kirken, at der fandtes et egentligt centralvarmeanlæg.

Nej, det var kakkelovnene der gav varmen i stuerne, og de fodredes med egen produktionen af skære tørv, og brænde. På særligt kolde dage måske med lidt koks eller briketter.

Oppe i kirken stod en stor top-fyret kedel dybt der nede i kælderen under kapellet.

Hvis der var koldt skulle der fyres hårdt inden søndags-kirkegangen. Fra tidligt lørdag morgen og mindst til midnat så ilden ku' holde til søndag morgen. Hverken graveren Peder Villadsen's to knejte Keld og Bjarne,- eller nogen - havde den store lyst til at være alene der nede i fyrkælderen om aftenen, så det var nemt at få lov til at blive "hjælpe-bøder" i kirken. Og utallige gange har jeg været "hjælpe klokker". Om sommeren var det fast pålagt Keld og Bjarne på skift først at skulle hente Per's ko ude på heden, og derefter fluks til kirken for at ringe solen ned.

Og ve' hvis der manglede, eller kom et ekstra lille "bim" med i bedeslagene...

Byudvikling

...

Så vidt jeg husker blev der bygget fire huse i Gunderup i de 10 år jeg boede der:

Søren Rasmussens kornmagasin, frysehuset og Thinus's hus. Plus et nyt kapel på kirkegården.

Afgang af ét - "kirkestalden".

Den var der blevet mindre og mindre brug for, selv om jeg da kan huske dage hvor der har holdt 5 - 6 jumpe eller fjedervogne udenfor i kirketiden.

Thinus Thorup rev minutiøst stalden ned sten for sten, og konverterede den til et hus på Hadsund vejen. Det ligger der endnu. Sikkert tilfreds med sin kunnen byggede han senere endnu et hus. Som mange der selvbyggede dengang, startede også det byggeri med at lave cement stenene på en håndbetjent "maskine" der pressede fire sten pr. gang.

De få enkelte og stædige selvbyggere til trods, så fik håndværkerne i byen, murer Vandborg, "Tømmer Robert", Smeden, Snedker Børge.., alle et udkomme til sig selv, og de i gennemsnit vel 1-2 ansatte. Jens Øvad, en lidt svagelig ældre mand fik sit tilskud til dagen og vejen som selvlært glarmester. Om ham fortalte min onkel Svend Åge engang at "Øvad" var den eneste håndværker han kendte der læste tommestokken som: "8 og to streger, å' hal' det sute" ...

(= Otte tommer, to sekstendedele, plus det halve af den sorte rand på neglen...)

I dag er det svært at forstå at det var muligt at opretholde så mange håndværks-arbejdspladser i byen. Men praktisk taget alle materialer skulle oparbejdes fra bunden. Der var ikke meget maskineri til hjælp. F.eks. afkortede smeden alt sit jern ved at slæbe det ind over ambolten og hugge det over med en mejsel. På den måde som det var gjort gennem de sidste 1000 år... Når vi knejtede måbende spurgte om han aldrig ramte ved siden af med hammeren, sa'e han :*"Putter do nuen sinn skie'n in i yvet, nær do spiser havr'gryn ?"* Smede lærlingene startede deres øvelser ved ambolten med i timevis at smede søm, nokker, hængsler indtil der var hånddelag nok til at gå i gang med hestekoene. Dem var der et dagligt behov for.

Fritiden...

Fritid og kulturens pleje og udvikling var, udover aviser, blade og radio, overladt til skole og kirke, og derfor nærmest personificeret i præsten og degnen.

De havde "status"! Ingen undlod gerne at løfte hatten når man passerede nogen af dem.

Deres mening blev hørt og ikke ret tit sat noget spørgsmål tegn ved!

Lærer Stefansen, og senere Jæger passede udvalget i både skolens og "det voksne" bibliotek. Mor, der var en stor læsehest, måtte til tider argumentere noget for at få en bestemt bog hjem fra centralbiblioteket...

Børnene i Gunderup havde cykelbane i "Lunden". Søren ses bagerst til venstre, vistnok stående på en sten. Den anden er Arne Sørensen. Laden til forpagterstedet ses i baggrunden.

Præstens "kulturpleje" havde foruden de faste gudstjenester og søndagsskole naturligt nok et religiøst islet. Man afholdte bl.a. "svot-møder". Folkeviddets betegnelse om det sortklædte og tørklæde tildækkede publikum der jævnligt kom travende til præstens indre missions møder.

Men fra præstegården arrangeredes også "ud-i-det-blå" cykelture for ungdommen, havefester, bazar osv.

Flertallet af husstandene holdt "Amtstidende" til hverdag. En avis som meget loyalt støttede og dagligt bekræftigede alle venstrefolk. "Aalborg Stiftstidende" nogle få "Ny Tid" og "JyllandsPosten" var de andre daglige nyheds og kultur formidlere, Den sidstnævnte blev bl.a. læst af landsbyens eneste "institution", Distriktsjordmoderen, Frk.Hjelm. Hun var en tilknapet, sortklædt, fåmælt men striks og bestemt frøken. Hendes ansigts folder signalerede tydeligt, at hun ville have haft godt af selv at ha' født nogle af de mange børn hun hjalp til verden... Da frk. Hjelm gik på pension kom Fru Johansen til. Med fynd og klem og bastante meninger bragte hun nyt liv til, i mere end én forstand...

Hjemme hos os i forpagter gården var "Flittige Hænder" og "Amtstidende" de "faste" abonnementer. Det første kunne mor simpelthen ikke undvære. Hvert nyt blad blev gennemlæst fra ende til anden og aldrig smidt væk!

Uanset hvor spændende det kunne være at klippe noget ud, var det strengt forbudt!

"Flittige Hænder" var mor's "erhvervsblad".

For det bragte de nyeste kjolemodeller og mønstre til hendes systue. Det var tidens danske modeblad.

Enkelte gange ku' hun blive ekstravagant og efter en tur til Aalborg have "Burda" tror jeg det hed, med sig hjem. Tysk, og trykt på glittet papir, med flotte farvebilleder.

"Familie Journalen", "Hjemmet", "Husmandsbladet", "Hus & Hjem" købte eller byttede mor sig til ind imellem... joh, læsestof manglede vi ikke.

Senere fik vi "Læsemappen" leveret hver uge af en dame, som dermed tjente sig en ekstra skilling... 6-8 forskellige blade, alle klædt i et brunt kardus papiromslag så de kunne holde til de næste ugers mange læsere. Ville man betale lidt ekstra ku' man få de nye blade hver gang som første læser.

En lille brugt radio (vist en bryllupsgave) spillede en stor rolle hos os. Måske større end hos de fleste. Men far kunne tale euforisk i dagevis om en "radiogrammofon" han havde været inde og kikke på sidste torvedag, men som det jo altså ikke li' var sår'n at købe...

Præsten's havde radiogrammofon. Og endelig en dag fik far råd til at købe en brugt. Den var desværre ikke i blanklakeret mørkt nøddetræ li'som præstens. Noget som pinte ham. Lys bøg tror jeg. Netop måske derfor var der blevet råd til den. Det var nok ingen liebhaver model...

Så begyndte der at komme grammofonplader. 78' lakplader, som åh så let ku' gå i stykker. Og så var der jo hørespillene, radioteatret, oplæsning... Der var tavshed, ro, og mange timers intens lytten omkring den radiogrammofon der blev flittigt brugt og givet i bytte på familiens første fjernsyn mange år senere.!

Dagen og livet i Gunderup ændrede sig ikke meget i det tiår jeg levede der. Nogle få traktorer kom til. Men da vi flyttede fra byen i 1957 havde disse endnu ikke nået at ændre dramatisk meget på arbejds metoderne og behovet for muskelkraft. Derfor var der stadig mange karle og piger i sving på gårdene. Men mange af dem havde fået sig et motorkøretøj. En knallert eller motorcykle. Man var så småt begyndt at tænke på at "ta' afsted på arbejde"...

Det næste tiår skulle komme til at betyde til langt mere dramatiske ændringer af livet og tilværelsen i den lille landsby...

Skrevet i vinteren 2004.
Søren M Nielsen.

SIDEN SIDST

Siden sidst.....

Også i år vil jeg lige ridse op hvad der er sket af ting og sager i det forløbne år.

Vi lagde ud med en byvandring som omfattede Skovstrup og Torderup. Vi har tidligere talt med Per Eriksen om en byvandring i Skovstrup, men han har altid påstået, at der ikke var noget at se eller høre om i Skovstrup, blandt andet hvor der havde været mejeri, skole og sparekasse. Men han modbeviste selv påstanden, da det var ham der guidede os rundt i Skovstrup og der var da temmelig meget at fortælle i forhold til byens størrelse. Frederik Adamsen tog så over i Torderup og her fortalte han om byen, som oprindeligt var opstået omkring 4 gårde og om den kirke som har været her for mange hundrede år siden. Han fortalte også om oversvømmelser i tidernes løb, som har overgået Torderup-boerne. Aftenen sluttede som sædvanlig med kaffe i konfirmandstuen. Der var vel 30-35 deltagere. Her drøftede vi eventuelle nye mål for vores sommerarrangement. Der blev foreslået og vedtaget en tur i Lundby Krat, som jo også ligger i Gunderup sogn, Niels Aage har så igen også kontaktet komtesen, men vi skal ikke regne med at kunne komme på Lindenberg de første par år, tror jeg. Men vi prøver igen hvert år.

Arkivet har været jævnt godt besøgt af slægtsforskere især, ligeledes har vi fået en hel del henvendelser pr. e-mail på grund af vores hjemmeside og det fortæller jo også noget om, at der er nogen der kigger forbi. Og vi har fra en dame, som i sommer gik på efterløn fra Nordjyllands amt, fået en mikrokortlæser forærende. Hvis ikke hun havde spurgt på den, ja så var den blevet skrottet,

men nu kommer den til ære og værdighed her på arkivet. Selvom man nu kan finde næsten de samme ting på Internettet, så er det jo ikke alle der har det, men nu har vi i alle fald udstyret til læsning i orden. Og jeg gør endnu engang opmærksom på, at vi har kirkebøger fra starten og op til 1891 samt div. Folketællinger på mikrokort

Generalforsamlingen blev afholdt i marts måned. Diverse beretninger og regnskaber blev godkendt og bestyrelse, suppleanter og revisorer blev genvalgt. Efter generalforsamlingen havde vi besøg af Arne og Birthe Frederiksen fra Kongerslev. Birthe, som sidste år fik sin bog om at være husmandskone i lille Vildmose udgivet, fortalte om, hvordan det var gået til med at få skrevet og udgivet bogen og om livet i mosen. Husbonden Arne har en hel, slet ikke så lille fabrikation af husdyr, hestekøretøjer og mange andre ting, alt sammen udskåret i træ. Han havde taget sin kollektion med og der blev da også handlet en hel del.

Kugler fra slaget ved Lundby

Tidsskriftet "Skalk", som er af historisk observans, udgav den 13. maj 1997 sin 3. udgave. I denne var der en kronik af Carl Harding Sørensen og Anne-Lise Lykke-Andersen om Lundby-affæren. Dette blev fejret ved mindestenen i Lundby for de faldne i slaget den 3. juli 1864, hvor de 2 forfattere fortalte om deres del af arbejdet med kronikken. Leo Christensen, som er formand for Lundby-fonden talte også og inviterede de fremmødte ned i Lundby, hvor man fra kommunen har fået en skurvogn til at rumme "Lundby-museets" ting og sager. På vejen ned viste han en håndfuld kugler fra slaget, som for nogle år siden var blevet fundet af en mand med en metaldetektor. Der blev så lavet en studehandel mellem ejendomsretten og danefæ. Der blev holdt lignende arrangementer, vistnok 13, rundt i hele landet.

Som den lokale komité for Franske Krigsmindesmærker i Danmark (Le Souvenir Francais) lægger vi på vegne af denne, blomster på Pierre Stubblers grav på Gunderup kirkegård. Det sker hvert år den 11.11.kl. 11, det vil sige på årsdagen for våbenstilstanden i 1. verdenskrig.

Han var franskmand i tysk krigstjeneste, fordi han boede i Alsace, et stykke land som skiftevis har hørt under Frankrig og Tyskland. Han deserterede, gemte sig sammen med en anden på et staldloft på en ejendom på Torderupvej. Da tyskerne kom, overgav den anden soldat sig og Pierre Stubbler blev skudt. Man tog hans støvler og lod liget ligge.

Jeg blev kontaktet for ca. 1 måned siden, at der ville komme repræsentanter fra denne komité for at se Pierre Stubblers grav. Det blev berammet til 2. juni og der kom Jacques Quistgaard, som er formand for den danske komité, Pierre Hyllested og fru Hyllested. Gravstedet blev beset og man var temmelig imponerede, dels over hvor flot, det var holdt og meget over, at en ungdomsforening i så lille en by havde magtet at samle penge ind og rejse en sten. Søren Haals var også indkaldt i sin egenskab af

kirkeværge, og kunne fortælle, at gravstedet foreløbig bliver passet af kirkegårdens personale indtil 2015. Vi havde fået lov til at vise kirken frem og de fik brochuren fra kirken med hjem. Ligeledes viste selvfølgelig også mindestenen for Slaget ved Lundby i 1864.

Foreningen bød herefter på en forfriskning i arkivet og ved denne lejlighed fik jeg overrakt en eller et, ja jeg kan slet ikke huske, om det var en orden eller noget i den retning. Det er i alle tilfælde noget, der kan sættes i reversen med tricolorefarvet bånd og en medaljon på. Jeg vil så senere få tilsendt et diplom, så bliver jeg nok lidt klogere på det. Men Jacques Quistgaard begrundede overrækkelsen med, at komiteen jo ikke havde ubegrænsede midler, men at man gerne ville påskønne mit og foreningens arbejde for Le Souvenir Francais på denne måde. Så bliver man både rørt og glad.

Normas flotte medalje

Jeg lovede så, at prøve at finde frem til hvordan man havde arrangeret det med at få stenen rejst. Derfor vil jeg gerne, Hvis nogen kan huske det - eventuelt selv har været med til det - kontakter mig. Det forekommer mig også, at jeg har hørt, at soldatens kone eller var det en søster, engang har været på kirkegården. Er der nogen der ved noget om det?

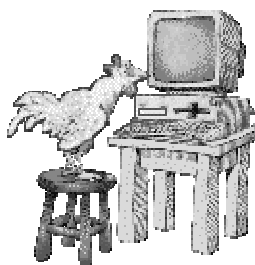
Norma.

Hjælp os

Vi savner - mangler hårdt et eller flere mennesker med pc-erfaring, som kunne afse tid til at hjælpe mig. Der må være nogen, som har god tid og som kunne tænke sig bruge sine færdigheder til at give en hånd med registreringen. Hvis der en eller flere der har lyst, så vil vi blive glade, meget endda.

Husk, inden man kasserer noget skriftligt eller billeder, lige at give os et praj. Selvom man måske ikke selv synes det er noget værd, kunne det jo være det for eftertiden. Hvor mange af vore børnebørn aner noget om f. eks. Rationeringsmærker.

Kig ind

På Foreningen og arkivets hjemmeside:

www.gunderupsogn.dk

Her ses tidligere artikler, adresser og links til andre sider med indhold fra Gunderup sogn. Med tiden vil der komme billeder på siden, idet arkivet er blevet bevilliget et digitalt kamera.

Siden opdateres, når der er nyheder.

Gunderup Sogns Lokalhistoriske Arkiv.

Arkivet har til huse på følgende adresse:
 Gunderup Sogns Lokalhistoriske Arkiv
 Gunderup Præstegård
 Gunderupvej 1, Gunderup
 9260 Gistrup

Arkivets leder:

Norma Nielsen
 Vaarstvej 329, Fjellerad
 9260 Gistrup
 ☎ 98 33 33 89

e-mailadresse: norma@nielsen.tdcadsl.dk

Lokalhistorisk forening:

Indmeldelse kan ske ved henvendelse til kassereren:
 Niels Aage Rasmussen
 Gunderupvej 77
 9260 Gistrup
 ☎ 51 74 11 17

Hvis man har ønske om at besøge, eller på anden måde vil kontakte arkivet udenfor åbningstid, er man velkommen til at rette henvendelse til formanden eller en af foreningens bestyrelsesmedlemmer, se side 3.

